

Jegyzőkönyve

a bihari reform. egyházmegye 1874. márczius 23- és 24-ikén Nagyváradon tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK.

Pap Károly esperest és Ercsey Zsigmond segédgondnok kettős elnöklete alatt jelen voltak: Ember Károly, Ember Pál, Gál Imre, Szokolay József, Szabó Zsigmond, egyházi; — Dobozy Menyhért, Tar Imre, Ercsey Géza, Ritoók Zsigmond, világi tanácsbírák. Oláh József, Benedek László, egyházi, — Millye Gyula, Szücs Lajos, világi jegyzők. — Szabó Károly köz-, Szikszay József lelkészgyámoldai pénztárnokok.

Képviselők:

Ártándról: Szabó Károly, Molnár András
Csatárból: Szilágyi Mihály, Zádori István
K.-Szántóról: Szappanos József, Tóth István.
H.-K.-Kovácsiból: Géczi Sándor, Varga Dániel.
Nagyváradról: Kola Gábor, Torjai Ferencz.
H.-K.-Száldobágyról: Szebeni Sándor, Nagy Bálint.
Bojtról: Csillag Lajos, Varga Mihály.
M.-Telkiből: Szabó Gyula, Sorbán Imre.
H.-K.-Ujlakról: Petri József, Mata József.
Püspökiből: Szabó Lajos, Szilágyi János.
Örvendről: Biró János, Kállay Lajos.
H.-K.-Pályiból: Munkácsi Sándor, Szabó Sándor.
Nyüvedről: Rácz Mihály, Ungvári Imre.
Siterből: Séra Ferencz, Szabó József.
Szalárdról: Kiss Benjamin, Pap Sándor.

Lelkészek: Nagy István nagyvárad, Tóth József bihari, Veress Imre p. tamási, Kocsis József k.-szántói, Biró János örvendi, Szemes László sz.-jános, Hegedüs Ferencz k.-jenői, Bokros Benedek száldobágyi, Varga István lessi, Kecskeméti Lajos f.-vásárhelyi, Csillag Lajos bojti, Könyves János k. marjai, Kiss Benjamin szalárdi, Séra Ferencz siteri, Hegyesi Mihály p.-töldi, Melegh Gyula m.-telkii, Szabó József pósalakai, Makai Károly élesdi, Bujdosó Lajos nyüvedi, Bugyi Sándor h.-k.-ujlaki. — Hajnal Elek nagyvárad, Papp Károly csökmői segéd-, s Nádudvari Lajos borsi időközi lelkész. — Liszkai G. Ferencz, Debreczeni Gyula vallástanárok.

Tanítók: Kalas György, Szabó Lajos, Fekete Sámuel, Kállay Lajos, Boros Mihály, Engi Károly, Juhos Imre, Kis Sándor, Séllei Dániel, Beke Lajos, Lengyel Károly, Daróczy József, Sziráki István, Szabó Gyula, Huszár Mihály. — Dankó Sándor, Juhász Lajos, énekvezérek, és más hallgatók.

Pap Károly esperest, ima után, rövid szívélyes szavakban üdvözlőlvén a szép számmal egybegyült tagokat: a gyűlést megnyitottanak nyilvánítja.

1. szám. Elnök esperest a múlt évi novemberi gyűlésen tanácsbíróul elválasztott Szabó Zsigmondot az eskütételre felhívja.

Szabó Zsigmond a tanácsbírói esküt készséggel leteszi, s álláspontját jelző hatályos beszéd után, székét éljenzések közt — 6 évi tartamra — elfoglalja.

2. szám. Elnök esperest, a világi tanácsbíróságra beérkezett szavazatokat bemutattván, felbontásukra intézkedést kér.

A beérkezett szavazatok felbontására: Biró János, Szemes László lelké-

sze és Torjai Ferencz képviselő kiküldetnek; eljárásuk eredménye, a gyűlés folyama alatt beavartván.

3. szám. Olvastatott Pap Károly esperestnek Püspökiben, 1874. márczius 10-én 171. sz. a kelt, s az egyházmegye közgyűléséhez intézett levele, melyben, az erőtlensége érzetében három évre vállalt, s az egyházmegye tagjai szives közreműködése által békében eltöltött esperesi hivataláról lemond, s azt visszabocsátja az egyházmegye szabad rendelkezése alá, — szíve mélyből származott köszönetet mondván, az irányában kivétel nélkül tapasztalt jó indulattal.

A gyorsan letűnt rövid három év alatt oly sok érdemeket szerzett, s közszeretben részesült esperest Pap Károly urnak, a három év leteltével eléggé indokolt lemondását, midőn az egyházmegye őszinte sajnálattal elfogadni kénytelen: tapintatos eljárásáért, a tanügy emelése végett kifejtett buzgalma- és kitartó szorgalmáért, kormányzói bölcsességeért, kedves kötelességének tartja az egyházmegye méltányló elismerését s köszönetét kifejezni, s egyúttal a lemondást a ft. egyházkerületi közgyűléshez, további intézkedés végett felterjeszti, — a szavazatok, az őszi közgyűlésen lévén felbontandók.

4. szám. Ember Pál tanácsbíró írásban,

5. szám. Gál Imre tanácsbíró pedig élő szóval — mindketten, hat évre vállalt tanácsbírói hivatalukról lemondván;

A lemondások, letelvén a kitűzött idő, elfogadtatnak; — s a közgyűlés elismerését és köszönetét fejezve ki a lemondott tanácsbíroknak, hiven s ernyedetlen kötelességteljesítéssel folytatott hivataloskodásukért, a szavazást elrendeli, — utasítván az állandó szavazatbontó küldöttséget, hogy az őszi közgyűlésre, kész eredményt terjeszsen be.

6. szám. Elnök esperest, Szikszay József lelkészgyámoldai pénztárnok 187 $\frac{1}{4}$. évi s már küldöttség által felülvizsgált számadását betérjeszti, mely szerint:

Bevétel	4258 frt 15 kr.
Kiadás	3830 frt 31 kr.
Maradvány	427 frt 84 kr.
Kötvényeken	10682 frt 40 kr.
Takarékpénztárban	483 frt 8 kr.
A pénztár jelen állása:	11593 frt 32 kr.

A minden pontjaiban nyugtá- és ellennyugtákkal igazolt számadás helyesen vezetettnek találtatván: Szikszay József lelkészgyámoldai pénztárnok az 187 $\frac{1}{4}$. évi számadás terhe alól — a szokásos fentartás mellett — felmentetik, azon hozzáadással, hogy a 24. és 30. sorozatú, s 26., 27. számok alatti kötvények szabályszerű kiállításáról mielőbb intézkedjék.

7. szám. Ugyanaz betérjeszti Szabó Károly közpénztárnok felülvizsgált számadását 187 $\frac{1}{4}$ -ik évről, mely szerint:

Bevétel	6257 frt 13 kr.
Kiadás	6066 frt 90 kr.
Maradvány	190 frt 23 kr.
187 $\frac{1}{4}$ -re ájtóvő tőke:	5179 frt — kr.

Szabó Károly közpénztárnok, a kitűnő pontossággal vezetett számadás terhe alól — a szokásos fentartás mellett — felmentetik.

8. szám. Ugyanaz, Szikszay József könyvtárnoknak, küldöttség által megvizsgált s helybenhagyott könyvtári számadását, mely szerint:

Bevétel	107 frt 14 kr.
Kiadás	99 frt 70 kr.
Maradvány	7 frt 44 kr.

Takarékpénztári könyvön van: 211 frt 32 kr. két évi kamatjával.

A számadás helyesen vezetettnek találtatván: számadó — a szokásos fentartással — a számadás terhe alól felmentetik.

9. szám. Pap Károly esperest betérjeszti, a kezelése alatt álló, egyházmegyei tűzkár-mentesítési pénztárnak, a küldöttség által megvizsgált kimutatását, mely szerint:

Ájtott 187 $\frac{1}{4}$. évre	88 frt — kr.
Ehez jött	34 frt 70 kr.
A pénztár állása	122 frt 70 kr.

mely a nagyváradi takarékpénztárban van elhelyezve.

Az okmányokkal igazolt kimutatás helyben hagyatik.

10. szám. Szabó Lajos tanitógyámoldai pénztárnok betérjeszti az 187 $\frac{1}{4}$ -ik évről vezetett számadását, mely szerint:

Bevétel	574 frt 33 kr.
Kiadás	574 frt 30 kr.
Maradvány	— frt 3 kr.

kamatkozó tőkék összege 5462 frt 14 kr.

Ezen számadás, a tanitói hízottság s egyházm. küldöttség által felülvizsgáltatva lévén, s helyesnek találtatván: pénztárnok — a szokásos fentartással — a számadás terhe alól felmentetik.

11. szám. Nagy János, tanitói értekezleti pénztárnok betérjeszti az 187 $\frac{1}{4}$ -ik évről vezetett számadását, mely szerint:

Bevétel	143 frt 37 kr.
Kiadás	36 frt — kr.
Maradvány	107 frt 37 kr.

A tanitói s egyházm. küldöttség által felülvizsgált s helyesnek találtatott számadás, helyben hagyatik.

12. szám. Az egyházmegyei pénztárak felülvizsgálatával megbízott küldöttség véleményezi, hogy a tanitói urak, gyámoldai és könyvtári számadásait, ezentul, mint ügyeik állását legjobban ismerők, magok vizsgálják meg, s a gyűlésre a már megvizsgált számadásokat terjesztik be.

A küldöttség indítványa határozati erőre emeltetik, s illetők ehez alkalmazkodásra utasítottatnak.

13. szám. A köz- és lelkészgyámoldai pénztárnokok azon kérelme, hogy a pénzék és okmányok nagyobb biztonsága végett egy-egy tűzmentes szekrény vétetnek, a küldöttség által pártolólág terjesztetik a közgyűlés elé.

A pénz és okmányok biztosabb elhelyezése végett, tűzmentes szekrény vételét szükségesnek ítélvén az egyházmegye: esperest, az illető pénztárnokokkal együtt az intézkedésre megbízatik.

14. szám. Ugyanazon küldöttség betérjeszti azon véleményét, hogy a köz- és gyámintézeti pénztárnokok részére, az általuk kezelt tőkék növekedésével a pénztárnoki felelősség sulya is növekedvén, eddigi fizetések helyett 100-tól 1 % rendeltetnek fizetésül.

Az illető pénztárak alapszabályai 6 évre lévén megállapítva, ezen idő lefolyásáig az alapszabályok rendeletei megváltoztatásába a közgyűlés nem bocsátkozik.

15. szám. Olvastatott az állandó szavazat bontó küldöttség 1874. január 4. ülésének jegyzőkönyve, mely szerint a világi tanácsbíróságra senki sem nyervén általános többséget; — ketten egyenlő szavazatot nyervén — négyen: Fejér Frigyes, Kovács Károly, Millye Gyula és Zilahy Lajos tüzetek ki.

Továbbá u. a. küldöttség febr. 24-kén tartott ülése jegyzőkönyve, mely szerint ismét nem alakulván senki közül általános többség, új választásra — ketten ismét egyenlő szavazatot nyervén, — három: Fejér Frigyes, Millye Gyula és Zilahy Lajos tüzetek ki.

Végre a mai gyűlés 2. sz. a. végzése által kinevezett küldöttség jelentése, mely szerint a szavazatok következőzök oszlottak meg: Fejér Frigyes nyert 23, Millye Gyula 12, Zilahy Lajos 6 szavazatot.

Az állandó küldöttség eljárása, helyeslő tudomásul vétetik, s az általános szavazattöbbséget nyert Fejér Frigyes, elválasztott tanácsbírónak kijelentetik, s értesítésére az esperest felhivatik.

16. szám. Olvastatott az esperesi jelentés, a m. é. nov. közgyűlés óta, a belhivatalnokiban történt változásokról, melyszerint:

I. Meghaltak: t. Sipos Lajos, h.-k. ujlaki, t. Daróczy János, borsói és t. Gergely Sándor, m. kakuusi lelkészek.

II. Lemondottak: Nagy Dániel, bojtó tanitói. Tépére, Tóth Imre, p.-oldi tanitói, Nagyváradra hivatván meg; — Beke Lajos, h.-k.-pályi tanitói, alkalmazást várván; — Nyikos János, csökmői leánytanitói, az egyház által nyugalmasztatván; — Kis Lajos, p.-tamási tanitói, jobb mutató ujjá megsértésével, ideiglen az írásra kényszerítvén; — Józsa Gábor, csökmői tanitói, 3 éve letelvén.

III. Változtak: Lipesei Pál, révi lelkész, a.-ábrányi lelkészszé; — Sücs Endre, csökmői leánytanitói segédéből u. o. rendes leánytanitóvá; — t. Bugyi Sándor, püspöki s. lelkészszégből, h.-k.-ujlaki időközi lelkészszé, t. Nádasdi Lajos, borsói s. lelkészszégből u. o. időközi lelkészszé.

IV. Beléptek: Nagy Imre, tanitóképezdei növendék, k.-jenői tanitóul; Nyikos Sándor, 3-ad éves hittan hallgató, csökmői tanitóul; t. Czegledi Sándor, H.-M.-Vásárhelyről püspöki s. lelkészszé.

A változások és belépések esperesti beleegyezés mellett történtvén, azokat közgyűlésünk jóváhagyja, — elhunyt lelkész atyáinkiai kimúltat pedig fájdalommal veszi, s emlékeket e szerény lapon megörökíti.

17. szám. A bojtó egyház kéri a debreczeni főiskolából ajánlkozott Borbély Gábor, III-ad éves tanitóképezdri növendéknek a fitanításában megerősítést.

Borbély Gábor a bojtó fitanításában, a díj lefizetése mellett, megerősítetik, — a képezdei tanárkar kibocsátványában kikötött feltételek teljesítése mellett.

18. szám. A p-toldi egyház kéri Szél Istvánt, III-ad éves tanítóképzései nő vendéket, iskolatanítójaul megerősíteni.

Szél István, a p-toldi vegyes iskola tanítójaul megerősítettik — a díj lefizetése és a képezdei tanárkar kibocsátványában kikötött feltételek teljesítése mellett.

19. szám. A h.-k.-pályi előjáróság kéri, megüresült tanítói állomását alkalmas egyénnel betölteni.

Intézkedéssel az esperest megbízatik.

20. szám. A f.-vásárhelyi egyház kéri, Juhas Imre, n.-szántói tanítót, hozzájuk ajánlkozása folytán, a tanítóságban megerősíteni.

Juhas Imre, a f.-vásárhelyi tanítóságban, a díjlefizetése mellett, megerősítettik.

21. szám. A p. tamási előjáróság, leánytanítóul Séllei Dániel, volt tanítót kéri.

A kérelem megadatik, és Séllei Dániel p. tamási leánytanítóul — a díj lefizetése mellett — megerősítettik.

22. szám. A k. jénői egyház, Nagy Imre, eddigi ideiglenes tanítót, állandóul megerősíteni kéri.

Nagy Imre, volt tanítóképzései növendék, a díj lefizetése, s azon feltétel mellett, hogy a nem végzett folyományokról a képezdei vizsgát letegye, s tanítóképeséget nyerni igyekezzék, a k.-jénői vegyes iskola állandó tanítójaul megerősítettik.

23. szám. A n. szántói iskola-tanítói állomás megüresülvén;

Intézkedéssel az esperest megbízatik.

24. szám. Olvastattott Evinger Imre csökmői vegyes' kis iskola tanítónak — Uj-Szivaczra hivatván meg — állomásáról lemondó levele, s a csökmői előjáróság kérvénye, mely szerint Szöke Vincze tanítóképzései növendéket, a megüresült helyre megerősíteni kéri.

Szöke Vincze, a csökmői vegyes kis iskola tanítójaul megerősítettik, a díj lefizetése s a tanítóképzései tanárkar kibocsátványában kikötött feltétel teljesítése mellett.

25. szám. Olvastattott ugyancsak a csökmői egyháztanács kérvénye, mely szerint III-ad éves hittanhallgató Nyikos Sándort, a fitanítóságban megerősíteni kéri.

Nyikos Sándor a csökmői fitanítóságban, a díj lefizetése mellett megerősítettik.

26. szám. Olvastattott u. cs. a csökmői egyháztanácsnak, volt leánytanítójuk Nyikos János nyugdíjazása tárgyában hozott végzése, mely szerint az egyháztanács méltányolván volt leánytanító hosszas fáradozásait, azoknak némi, bár csekély jutalmazásul, élete terjedéséig, évenként 40 frtot o. é. 5 köből búzát és 5 köből árpát, mint nyugdíjat adni határozta, — felmentvén egyuttal ötlet minden községi szolgálat alól. S e határozat érvénybe lép 1874. április 24. től fogva.

Az egyházmegyei közgyűlés méltányolva előismeréssel fogadja a tanító terhes hivatalt méltatásának ezen nem mindennapi bizonyosságát, s mint a háladosság és méltányosság szép tanujelét, jegyzőkönyvileg megörökíteni s követendő példaképpen nyilvánosságra hozatni rendeli; — s részéről a csökmői egyháztanács határozatát jogérvényre emeli és megerősíti.

27. szám. Ugyancsak a csökmői egyháztanács kéri Szűcs Endrét, eddigi leánytanítói segédet, állandó leánytanítóul megerősíteni.

Szűcs Endre a csökmői leánytanítóságban a szokott díj lefizetése mellett megerősítettik.

28. szám. Olvastattott a körösvölgyi és m.-keresztesi lelkészi körök értekezletének a kegyelet-év tárgyában beadott kérvénye, illetőleg véleménye.

Esperesti uton a lelkészi körök felhivatni rendeltetnek, hogy a kegyelet-év, s ezzel egybefüggő lelkészválasztás megrendelése fontos ügyét tegyék tanácskozásuk tárgyává, — s a körök véleményei, — mint a már beadott körösvölgyi s m.-keresztesi beadványok, az esperest által a Dobozy Menyhért előnökte alatt, Nagy István, Szokolay József, Ember Pál és Millye Gyula tagokból álló bizottságnak azon utasítással adandók át, hogy a körök véleményét átnézve, véleményes jelentését a következő közgyűlésre — érdemleges határozat-hozatal végett — okvetlenül terjessze be.

29. szám. Olvastattott Pap Károly esperestnek, Püspökiben, f. é. márc. 4-én kelt, s az egyházmegyei közgyűléshez intézett levele, melyben jelenti, hogy a h.-k. ujlaki egyháztanács, elhunyt lelkészok, Sipos Lajos özvegyének a kegyelet-évet, dícséretes egyhangusággal és készséggel megadta; s egyszersmind, hogy, tekintve az egyház szánandó állapotát, mely az erélyes kormányzást nem nélkülözheti, esperest a lelkészválasztást elrendelte.

Helyeslő tudomásul vétetik.

30. szám. Olvastattott Ercsey Géza és Oláh József kiküldöttnek, a H.-K. Ujlakon f. é. márc. 22-ikén véghez ment lelkész-választásról jelentések, a hely színen 3 példányban felvett jegyzőkönyv kapcsolatában, mely szerint t. Bugyi Sándor közfelkiáltással rendes lelkészül megválasztott.

A lelkészválasztás a fenálló szabályok pontos megtartásával történvén, t. Bugyi Sándor, h.-k.-ujlaki rendes lelkészül megerősítettik, azon kikötéssel:

a) Hogy a kegyelet-év alatt azon fizetése leend, mely esperestileg, előzőleg megállapítottat.

b) Hogy midőn a rendes lelkészi fizetés élvezésébe lép, első évi fizetésének felét, — azon okból, mivel a gyámpénztárnak szép összegre növekedett hasznaiban részesülend, — befizetni a lelkész gyám. pénztárba tartozik.

31. szám. Esperest, 1874. márc. 4-én kelt levelében jelenti, miszerint a borsi egyház, néh. Daróczy János lelkésze özvegyének a kegyelet-évet megadta, — s időközi lelkészül t. Nádudvari Lajost, eddigi s. lelkész, az egyház előjárói kérelmére kinevezte.

Tudomásul vétetik.

32. szám. Indítványba tévetvén, hogy a ft. egyházkerületi közgyűlésre küldetni szokott egyházmegyei képviselők kineveztetéséről végzés változtattnak meg. Mint indítvány, érdemleges tárgyalás végett, a következő közgyűlésre kitűztetik.

33. szám. Tárgyalás alá vétetett a k.-marjai ref. egyháztanácsnak 1874. febr. 23-ikán kelt, a belhivatalnokok földjei munkáltatását megváltani óhajtó egyeség meg-erősítettését kéro levele, — s az ez ügyben működött küldöttség véleményes jelentése.

A k.-marjai egyház és belhivatalnokok közt a földek munkáltatásának megváltása tárgyában czélba vett egyeség, mely szerint egy köbölös, 1200 □° föld egyszeri megszántása, ide értve a vetést és boronálást is, átlag 2 ft 25 kr; — a termények haza szállításáért, a tavaszi vetés földről 3 ft, őszi földről pedig, egy holdra 12 keresztet, s keresztjeért 15 krt számítva, 1 ft 80 kr, — és így évenként ezen kulcs szerint, a lelkésznek 4 k. őszi föld háromszori szántásáért, s róla a termés haza hordatásáért 55 ft 20 kr; — a nagyobb fitanítónak 2 k. tavaszi, 2 k. őszi föld ugyanannyi munkájáért 27 ft 60 kr; — a leánytanítónak ugyanannyi munkáért szintén 27 ft 60 kr; — a kisebb fitanítónak 18 ft 40 kr, két részletben, t. i. márc. 21-ikén és július 21-ikén fog fizettni, — mint az ottan divó munka díjaknak megfelelő, s a belhivatalnokokra, tekintve a közmunka hátrányait, előnyös: öt évre helybenhagyatni, s a csupán ezen változtatásnál 3—3 példányban kiállított bérlevelek, felsőbb megerősítés végett, a ft. egyház-kerületre, pártolólág felterjesztetni rendeltetnek.

34. szám. Olvastattak: a nyüvedi egyház egyes háborgó tagjai által, nyüvedi lelkész Bujdosó Lajos ellen beadott általános, és részletes vádiratok; valamint az azokban foglaltak megvizsgálására kinevezett küldöttség jelentése; s ezzel kapcsolatban, a vádiratok aláíróinak egy más küldöttség kiküldését kéro folyamodványa.

Ítéltetett: Az egyházmegyei tanács, mint bírói testület, meggyőződve a betérjesztett okmányokból a legvilágosabban arról, hogy a vádirat aláíróinak nagyobb része álokkal vezettetett, s a hivatalos hatalmat gyakorlottak részéről, mintegy kényszerítetett az aláírásra; — meggyőződve a vádiratban lévő, ugy nevezett vádak tökéletes alaptalanságáról; — meggyőződve a világi előjárók által ez ügyben elkövetett, legnagyobb mérvű, hivatalos hatalommal visszaélésről, a vádaknak személyes bosszu és haragból való származásáról, nem a valódni tudás, de a bármily áron valódni akarásról, s ez ügyben végrehajtott bujtotatásról és okmány hamisításról; egészen magáévá tévén a kinevezett, s a tanu kihallgatásokat eszközölt küldöttség véleményes jelentését:

alaptalanul vádolt lelkész minden betérjesztett vádak alól felmentve, erkölcsi elégtételben részesíti, ártatlannak nyilvánítja; — Ungvári Imre és Rác Mihály presbytereket, mint a presbyterek kötelességeiről szóló XCIX. k. kánon ama rendelkezésének: „A presbyterek csendes és mérsékelt indulatnak, és lelki okossággal bírók legyenek, kik választással, és megfontolással cselekednek mindent, nem hírterjesztők, hanem a kik nyelvüket hatalmukban tudják tartani. A jó rendtartást az ekleziában mindenben fentartásák, — megsértőt, a presbyteri hivataltól mindaddig, míg magukat erre a hivatalra méltóknak nem mutatják, megfosztja; őket, valamint a vádak alaposságát bebizonyítani nem tudó, s azokat mégis aláírt: Gönczi Sándor, Lovas Gáspár, Farkas János, Farkas József, Ur Ferencz, Széles Vincze, Farkas Imre egyháztagokat, az összes költségekben elmarasztalja; a vádlevél alatt álló, félrevezetett többi egyháztagokat pedig elnöki komoly megintásban részesíteni rendeli.

Mint hogy továbbá ez ügyben bujtotatás, álcimű okmány-készítés bűnténye forog fen, — a mennyiben a két rendbeli vádirat 24 aláírója közül 14,

eskü alatt nyilatkoztatta, hogy a betérjett vádirat tartalmáról semmit nem tudott, sőt nem tud most sem; s köztök 13 üres papírnak, be nem töltött ívnek írta alá nevét, vagy írták alá helyettük a vádak későbbi fogalmazói; s minthogy a be nem bizonyíthatott vádakkal illetett egyén erkölcsi életének megsemmisítési bünténye czéloztatott, a bünszerzők Ungvári Imre és Rác Mihály által: ily bűn büntetés nélkül nem maradhatván, minden ez ügybeni okmányokat az egyházmegyei gyűlés esperesi uton, a kir. ügyészséghez áttétetni rendeli, hogy a vizsgálatot s nyomozást ez ügyben hivatalosan megtehesse.

Az ujabban kinevezendő küldöttség iránti kérvényére a háborgó nyüvedi egyháztagoknak kijelenti az egyházmegye, hogy ámbár ama kérvény s az ahoz csatolt okmányok, a törvénykezés rendes folyama szerint, figyelembe nem vehetők lettek volna: még is, hogy minden óhajításnak elég tétessék, azok átnéztettek, s pontonként megvizsgáltattak; azonban úgy találtatván, hogy az ujabban benyújtott vádak semmi figyelemre méltó újat nem tartalmaznak, hanem ismétlik a részletes vádiratban felsoroltakat, — ujabban küldöttség kiküldését nem látja az egyházmegye szükségesnek, annyival inkább, minthogy a folyamodók azon kijelentést teszik, hogy az általuk most kért s ujabban elrendelendő vizsgálat ne csak arra szorítkozzék, a mit ők most vádképen felhoznak, hanem hogy a benyújtott vádakon kívül, ha még másokat lenne kedvük később előhozni, a küldöttség azok megvizsgálására is már most utasítsák. S ebbe beleegyezni. annyival, mint ez ügyet soha be nem fejezheti. De meg mind az ujabban vádak, mind a régiebbek, egy egész élet minden tetteit vizsgálat tárgyává szándékozáván tenni, ez minden jogi fogalommal ellenkezik; nem számítva azt, hogy a vádképen felhozott tények részint elévültek, részint egyházmegyeileg, a vádlottra nézve kedvezőleg, elintéztettek.

De midőn ujabban küldöttség kiküldésének szükségtelenségét hangsúlyozza az egyházmegye, az e tárgyban benyújtott kérvény illemsértő, tisztelatlanságot tanúsító, s gyanúsításokat magában foglaló kifejezéseiről, a benyújtókat együttesen megroja és megdorgálja.

Miután pedig úgy az általános, mint a részletes vádiratban, valamint az azokat megelőzőt, a nyüvedi előjáróságtól lelkész Bujdosó Lajoshoz intézett hivatalos átiratban, rágalmozás és becsületsértés foglaltatik, megsértett lelkész, becsületének helyre állítása, s elégtétel nyerhetés végett, a törvény rendes útjára utasíttatik.

Mely ezen ítélet felperes fél előtt kimondatván, miután Ungvári Imre körjegyző pártalei nevében, fellebbezéseket kijelentette: az összes okmányok a f. t. egyházkerületre felterjesztetni rendeltetnek.

35. szám. Felvétel a nyüvedi egyházban előállott viszályos ügyben vizsgálatot tartott küldöttség költségeiről való szóbeli jelentés; valamint az, ez ügy miatt fáradni és költekezni kényszerült lelkész Bujdosó Lajosnak jogos költségei megtérítése iránti kérvénye, a költség számításával együtt:

Úgy illető lelkésznek, mint az eljáró küldöttségnek követelése jogosnak és méltányosnak találtatván: az összes költségek 41 frt 50 krban megítéltek, s ez összeg kifizetésére, a vádiratokat öntudatosan aláírt: Ungvári Imre, Rác Mihály, Gónczi Sándor, Lovas Gáspár, Farkas János, Farkas József, Ur Ferencz, Széles Vincze, Farkas Imre, egyetemleg köteleztetnek.

36. szám. Czeglédi Sándor, püspöki segédlelkész kéri az egyházmegyébe való bekebeleztetését.

Czeglédi Sándor, jó bizonyítványai alapján — a szokott díj lefizetése mellett — bekebeleztetik.

37. szám. A m.-kakucsi ref. egyház előjárói, néhai Gergely Sándor lelkészök elhunytával, és Kondor Imre tanítójuk — betegsége miatti — eltávoztával megüresült lelkészi és tanítói állomásoknak mielőbbi betöltését kéri.

Közgyűlésünk, nem remélhetve, hogy a m.-kakucsi lelkészi állomás, a fizetés csekélysége miatt, alkalmas egyénnel betölthető legyen: kimondja elvben a m.-kakucsi egyháznak a k.-n.-révihez, mint anya-egyházhoz csatoltatását, — melynek módozata későbbben lesz megállapítandó; — de a tanítói állomást okvetlenül fentartandónak határozza; — a betöltés iránti gondoskodás az esperestre bízván. — Mely ezen intézkedés, megerősítés végett, a f. t. egyházkerületre felterjesztetni rendeltetik.

38. szám. Esperest előterjeszti, hogy miután mind a k.-n.-révi, mind a m.-kakucsi egyház, lelkész és tanító nélkül van, e két vég-egyháznak nagy szegénysége s a gyámolítás mellözhetlensége indokából, keresessék meg a f. t. egyházkerület, hogy e már egyesített elhatározott egyházak lelkésze részére 200 frt, a m.-kakucsi tanító részére pedig 100 frt évi állandó segélyt, a magyar ref. segély-egyletpénztárából utalványozni méltóztassék.

Tekintve, hogy a más nyelvű nemzetiség közzé rekedt e két vég-egyházban, a megüresült lelkészi és tanítói állomásoknak ügybuzgó és értelmes belhivatalnokokkal betöltéséről, nemcsak a reformált vallásnak fentartása, de a 6—7 száz léleknyi magyarságnak a végelpusztulástól, s eloláhosodástól megmentése van függővé téve; — tekintve, hogy e mondott egyházak, még egyesülten is, felette nagy szegénységök miatt, tisztességes fizetést a lelkésznek és tanítónak nem adhatnak: közgyűlésünk azon kérelemmel járul a f. t. egyházkerületi közgyűléshez, hogy a m. ref. segély-egylet pénztárából a k.-n.-révi anya-egyház lelkésztanítója részére, — kinek gondozása alatt fogna állani a m.-kakucsi egyház is, — 200 frt, a m.-kakucsi tanító részére pedig 100 frt állandó évi segélyt megrendelni, s utalványozni méltóztassék; különben ez állomások nem lévén betölthetők, fájdalommal kénytelenítettnek látni egyházmegyénk, hogy e két végegyház elpusztulásnak megyen élébe.

39. szám. Lessi lelkész Varga István kéri a néhai Domokos István által alapított, fizetésének lényeges részét tevő, de már 1868-ik évtől meg nem kapott, 9 öl tűzi fa és 9 frt évi járandósága iránt régebben folyamatban levő pernek mielőbbi lefolytatását sürgettetni.

Az egyházi alapítványok fentartása és az egyházi tisztviselők fizetéseinek kiszolgáltatása felett örökdni az egyházmegye joga és kötelessége lévén: a fennírt ügyben eljáró ügyvéd Ritoók Zsigmond ur felkértek, hogy a pernek végbefejezését lehetőleg siettetni sziveskedjék, — az úgy miben állásáról jelentése a jövő közgyűlésre elvárattván.

40. szám. A csatári ref. egyháztanács egy 5 $\frac{3}{4}$ kapányi, 1200 $\square^o$ térmértékű parlag szőlőjét az egyháznak, azon okból, mert az egyház, annak jelen elromlott állapotában, épen semmi hasznát nem veheti, eladni szándékozáván, kéri a szándékba vett eladást jóváhagyatni.

A beadott kérvény, Ercesey Géza tanácsbíró és Oláh József jegyzőnek azzal adatik ki, hogy a tényállás valóságát megvizsgálva, véleményes jelentésüket a jövő gyűlésre terjesztsék be; az érdemleges határozat ennek beadásáig elhalasztatván.

41. szám. L. Gubás Ferencz és Debreczeni Gyula, n.-váradai vallásánörök, azon okon, mert ők nem néptanítók, hanem inkább lelkészi teendőikkel foglalkoznak, — s mert elődeik sem teljesítették tanító-gyámoldat illető fizetéseket: kéri magokat a fizetés alól annyival inkább feloldatni, mert a tanító-gyámoldatól nyerendő segély igénybe vételéről egyszer mindenkorra lemondanak.

Annak kijelentésével, hogy az egyházmegye kebelében lévő tanítói, vagy lelkészi gyámolda egyikének vagy másikának részvény terheit, minden ez egyházmegyébe kebelezett tanító, és lelkész viselni köteles: folyamodóknak szabad választásukra hagyatik sen, e gyámoldák egyikének vagy másikának terheit és elöneyt magokévá tehetni. Felhivatnak tehát, hogy a legközelebbi közgyűlésig arra vonatkozó nyilatkozatukat, melyik segélyegylethe kívánják magukat beosztatni? annyival inkább nyujtsák be, mert ellenesetben a tanítói gyámolda iránt eddig már teljesített kötelezettségek alól feloldatni nem fognak.

42. szám. Elnök esperest, — a ft egyházkerület, 1873. októberi közgyűlése 226. sz. a. végzésében, a népiszkolai ügy fejlesztése és biztosítása céljából, az egyházmegyei tanügyi bizottságok felállítását rendelvén: kéri e bizottság tagjainak megválasztását.

Az egyházmegyei népiszkolai tanügyi bizottság ezennel felállítottatik; s ennek tagjairól, Pap Károly esperest elnökelete alatt, Nagy István lelkész, Ritoók Zsigmond tanácsbíró, továbbá Kalas György és Szabó Lajos tanítók; — póttagokul pedig Könyves János lelkész és Harsányi József tanító megválasztatnak; — miről az illetők végzésileg értesítettnek.

43. szám. Elnök esperest, az egyházmegyei tanügyi bizottságok részéről kívánt jelentések és kimutatások egyöntetűsége és teljessége tárgyában, a ft. egyházkerülethez felterjesztést tétetni kéri.

Miután a ft. egyházkerület 1873. okt. közgyűlése a 226. sz. a. azt határozta, hogy az egyházmegyei tanügyi bizottságok, a népiszkolák állása felől, minden tavasszal jelentést és kimutatást tartoznak beküldeni az egyházkerületi népiszkolai tanügyi bizottsághoz. e jelentések és kimutatások egyöntetűsége és teljessége tekintetéből, közgyűlésünk felkéri a ft. egyházkerületet, méltóztassék a kérdő pontokat és rovatokat megállapítani, s ezekhez alkalmazott rovatok iver kiállításáról intézkedni.

44. szám. Elnök esperest betérjeszti a ft. egyházkerülethez államsegély nyereségét végett ajánlandó egyházak, lelkészek és tanítók felszerelt kérvényeit.

Közgyűlésünk:

I. K.-N.-Rév, M.-Kakucs, N.-Tótfalu, F.-Vásárhely, Pósalaka, N.-Szántó, Örvénd, Nyüved, Less, Pelbárhida, P.-Ujlag egyházakat, — a

II. K.-n.-révi, t.-vásárhelyi, n.-tőtfalui, lessi és pósalakai lelkészeket, — a III. M.-kakucsi, b.-szent-mártoni és pósalakai tanítókat, mint mindnyájukat a segélyzésre méltókat, ajánlja a ft. egyházkerület pártoló figyelmébe.

45. szám. Elnök esperest azon iskoláinkról, melyek Földi János főtanfelügyelő által, a közoktatási miniszterium által rendelkezése alá bocsátott ingyen-tanesszközökben részesítettek, jelentést tesz. A részesített iskolák:

1. B.-Szent-Márton. Fali olvasó táblák. Természettajzi ábrák. Fatenyésztes. (Kézi könyv.)
 2. Darvas. Számoló gép. Fali olv. tábl. Természettajzi táblák.
 3. H.-K.-Kovácsi. Földgömb. Természettajzi tábl.
 4. H.-K.-Pályi. Földgömb. Magyarország fali térképe
 5. H.-K.-Szárdobágy. Magyarország fali térképe.
 6. K.-N.-Rév. Földgömb. Magyarország fali térképe. Fali olv. tábl.
 7. M.-Kakucs. Magyarország fali térképe. Fali olv. tábl.
 8. M.-Telegd. Fali olv. tábl. Számoló gép.
 9. M.-Telki. Fali olv. tábl. Magyarország fali térképe.
 10. Nyüved. Számoló gép. Európa fali térképe.
 11. Örvénd. Fali olv. tábl. Számoló gép. Természettajzi ábrák.
 12. P.-Töld. Földgömb. Fatenyésztes.
 13. Szent-János. Fali olv. táblák. Számoló gép. Magyarország és Európa térképei. Természettajzi ábrák.
 14. Pósalaka. Számoló gép. Európa térképe.
 15. Pelbárhida. Fali olv. táblák. Földgömb.
- Összes kiosztott tanesszközök: Fali olv. tábla 9. Számoló gép 6. Magyarország térképe 6. Európa térképe 3. Földgömb 5. Természettajzi ábrák 5. Fatenyésztes 2.

Tudomásul vétetik, s emlékezet okáért jegyzőkönyvbe vezetett rendeltetik.

46. szám. A nyüvedi egyháztanács, magyarázatot, illetőleg felvilágosítást kér azon tárgyban, hogy a konfirmáltaknak a nyári közvizsga idejéig terjedő tanításáért tandíjat az illető szüléktől a tanítók mily mértékben követelhetnek.

A nyüvedi egyházi előjárás betervezése alkalmából, az egyházmegye m. é. novemberi közgyűlésének 10. sz. a. végzése kipótlásául, határozatuk: miként a feltett kérdésre csak ez átmeneti, s a változási év szolgáltatathatna okot. Miután azonban a tanítók hivataloskodása Sz.-György naptól Sz. György napig számíttatik, tehát változás esetében előbb végzik az évet, a június végén tartandó közvizsgánál: tulszolgálatot nem teljesítvén, a június végeig terjedő tanításáért a konfirmáltaknak, valamint a Sz. György nap táján feladatt új gyermekekért is, külön fizetést nem követelhetnek, — tehát a régebb tanítókra nézve nem forogván fen semmi nehézség, miután ők, változás esetében, egész évi béreket megkapják, úgy a régebb, mint az új tanítók a konfirmáltakat június végeig — mintegy előlegezéskép — ingyen tanítani kötelesek.

47. szám. Kocsis József, k.-szántói lelkész, a p.-tamási község által, az 1864. évi inségi kölcsönből reá vetett 24 frt 81 kr megfizetése alól magát felmentetni kéri.

Ezen előterjesztés, és a bemutatott község jegyzői jelentésből kiderül, hogy az, miként Kocsis József lelkész a p.-tamási lelkészi füldeknek az 1864-ik évben még haszonvevője nem volt, s azokat, mint lelkész, csak az 1866-ik év ápril 24-én vette birtokába; de meg, a belhivatalnokok, használatukban lévő földeknek nem lévén tulajdonosai, azoknak ármentesítési terheit sem viselhetik, hanem tartozik viselni az egyház, mint tulajdonos: Kocsis József, valamint a metalan hasonló fizetésre kötelezett tanítók az 1864-iki, reájuk kivetett inségi kölcsön megfizetése alól egyenesen felmentetnek. Tehát a p.-tamási egyházi előjárás utasítatik a követelt inségi kölcsönök kifizetésére, azon figyelemzettel, hogy ha az egyházra nézve e fizetést, bármely okból, helytelenül kiszabott-nak találán, az illető közigazgatási szolgabírónál, saját ügye tisztázása végett, a szükséges lépéseket tegye meg.

48. szám. A zsákai ref. egyház jelenti, miszerint zsákai birtokos, gróf Rhédey Gábor iskola-építésre 25,000 darab téglát, — Tóth Sándor tisztartó pedig 5000 darab cserepet adományozott.

A népnevelés érdekében épen úgy, mint egyházunk irányában tanúsított ezen nemeslelkű adományokért, az egyházmegye az adományozóknak hálás köszönetet mond, s azokat jegyzőkönyvében megörökíteni, s erről a tisztelt adományozó urakat elnökileg értesíteni rendeli.

49. szám. Lipcsei Pál k.-n.-révi lelkész, s a m.-kakucsi egyház előjárásága

jelenti, miszerint m.-kakucsi volt lelkész, néhai Gergely Sándor, általános örökösévé, végrendeletében, a m.-kakucsi ref. egyházat tette.

Ezen jelentés, kegyeletos érzettel, tudomásul vétetik; — s az egyháznak a hagyatéki bíróságnál tartandó tárgyalás alkalmávali képviseltetésével Fehér Frigyes tanácsbíró, s Makai Károly, élesdi lelkész, ezennel megbíztatnak. Néhai t. Gergely Sándor emlékezete pedig, s a m.-kakucsi szegény egyház iránt tanúsított ezen nemes gondolkodásu ténye jegyzőkönyvünkben megörökítettik.

Mely végzés Fehér Frigyes és Makai Károly urakkal, eljárás, és annak idejébeni jelentéstételt végett közöltetik.

Mindezen számok hitelesítették.

Az 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 28. 29. 30. 31. 32. 33. számokat jegyztette Oláh József

A 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 34. 35. számokat jegyztette Benedek László.

A 36. 37. 38. 39. 40. 41. számokat jegyztette Millyc Gyula.

A 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. számokat jegyztette Szűcs Lajos.

Betűrendes tárgymutató:

Államsegélyben részesítettés végett ajánlatnak	Szám.
Borbély Gábor, bojti fitanítónak megerősítettik	44
Bugyi Sándor h.-k.-ujlaki lelkészszé választatik	17
Csatári parlag szőlő ügyében küldöttség nevezetik	30
Czeglédi Sándor, püspökii s.-lelkész, bekebelezetik	40
Csökmői kis vegyes iskola tanítójául Szőke Vincze megerősítettik	36
Daróczi János özvegyének a kegyelet-év megadatott s Nádudvari Lajos idő- közi lelkészül megerősítettik	24
Egyházkerületi képviselők iránt indítvány tételük	31
Egyházmegyei tanügyi bizottság felállittatik	32
" " " jelentése egyöntetűsége tárgyában, kérelem az egyházkerülethez	42
Ember Pál tanácsbírói hivataláról lemond	43
Esperesti jelentés a belhivatalnokai karban történt változásokról	4
Fehér Frigyes tanácsbíróvá választatik	16
Gaal Imre, tanácsbírói hivataláról lemond	15
Gergely Sándor, általános örökösévé a m.-kakucsi egyházat teszi	5
H.-k.-pályii tanítói állomás betöltésére az esperest megbízatik	49
Kegyelet-év tárgyában beadott két véleményre határozat	19
Kis-marjai egyház és belhivatalnokok közti egyezés a szolgálatok megváltása iránt	28
Konfirmáltak és új tanoncok tandíja ügyében	33
Liszka G. Ferenc és Debreczeni Gyula vallástanárok, a tanítói gyámolda részére való fizetés tárgyában	46
M.-kakucsi egyház a révihez affiliáltatik	41
Nagy Imre, k.-jenői tanítónak megerősítettik	37
Nagy-szántói tanítói állomás betöltése az esperestre bizatik	22
Nyikos Sándor, csökmői fitanítónak megerősítettik	23
Nyikos János, a csökmői egyház által nyugalmazatik	25
Nyüvedi peres ügyben ítélet	26
Nyüvedi felperesek a perkölségben elmarasztaltatnak	34
Pap Károly, esperesti hivataláról lemond	35
Paptamásii inségi kölcsön fizetése alól Kocsis József és a tanítók felmentetnek	3
Pénztárnokok — l.-gyámoldai és közpénztári — fizetésének % szerinti meg- szabása elhalasztatik	47
Révi lelkész-tanító és a m.-kakucsi tanító részére, 200 és 100 frt segély kéretik	14
Séllei Dániel p.-tamásii l. tanítóul megerősítettik	38
Sipos Lajos özvegyének a kegyeletév megadatott	20
Szabó Zsigmond tanácsbíró az esküt leteszi	29
Számadások: lelkész gyámoldai 6, közpénztári 7, könyvtári 8, tűzkármentesítési 9, tanító gyámoldai 10, tanító értekezleti	1
Szavazat bontásra küldöttség nevezetik	11
Szél István, p.-toldi tanítóul megerősítettik	2
Szücs Endre, csökmői leánytanítóul megerősítettik	18
Tanító gyámoldai és könyvtári számadások, a tanítók magok által vizsgálta- sanak meg	27
Taneszközökben részesített iskolák	12
Tűzmentes szekrények vétele határozatik	45
Zsákai iskola építésre, ajánlatok gr. Rhédey Gábortól és Tóth Sándortól	13
Juhos Imre f.-vásárhelyi tanítónak megerősítettik	48
Varga István, a Domokos-féle alapítvány iránt folyó per lefolyását sürgettetni kéri	20
	39